

Sygn. akt VIII C 1585/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 kwietnia 2013 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia, Wydział VIII Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Paweł Wiśniewski

Protokolant: Anna Hrydziuszko

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2013 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa Towarzystwa (...) S.A. w W.

przeciwko I. P.

o zapłatę

oraz sprawy z powództwa wzajemnego I. P.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W.

o zapłatę

I. z powództwa głównego zasądza od I. P. na rzecz Towarzystwa (...) S.A. w W. odsetki ustawowe liczone od:

- kwoty 730 zł za okres od dnia do dnia 1 lipca 2010 r. do 2 lipca 2010 r.,

- kwoty 141,72 zł za okres od dnia 3 lipca 2010 r. do dnia 17 sierpnia 2010 r.;

II. w pozostałej części powództwo główne oddala;

III. z powództwa wzajemnego zasądza od Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz I. P. kwotę 350,67 zł (trzysta pięćdziesiąt złotych i sześćdziesiąt siedem groszy) wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 19 sierpnia 2010 r. do dnia zapłaty;

IV. w pozostałej części powództwo wzajemne oddala;

V. znosi wzajemnie koszty procesu między stronami.

UZASADNIENIE

Strona powodowa Towarzystwo (...) S.A. w W. wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanej I. P. kwoty 730 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 lipca 2010 r. do dnia zapłaty. Uzasadniając swoje żądanie, strona powodowa podała, że strony zawarły umowę ubezpieczenia obowiązującą w okresie od 31 grudnia 2009 r. do 30 grudnia 2010 r. Obowiązek zapłaty przez

pozwana składki ubezpieczeniowej został rozłożony na dwie raty. Pomimo że termin płatności drugiej raty przypadał na dzień 30 czerwca 2010 r., pozwana nie uiściła tej należności.

W dniu 5 września 2012 r. referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Śródmieścia wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, uwzględniając powództwo w całości.

Pozwana złożyła sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa.

Pozwana wskazała, że strona powodowa złożyła już w tej sprawie pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym, a po złożeniu przez pozwaną sprzeciwu od wydanego nakazu zapłaty postępowanie zostało umorzone. Podniosła ponadto zarzut potrącenia wierzytelności objętej powództwem z przysługującej jej wierzytelnością względem strony powodowej o zapłatę odszkodowania z umowy ubezpieczenia, które – jej zdaniem - zostało bezpodstawnie pomniejszone przez stronę powodową o wartość podatku VAT. Z tytułu naprawienia szkód w pojeździe strona powodowa wypłaciła bowiem pozwanej łączną kwotę 4.912,13 zł, odmawiając wypłaty dalszej kwoty 1.129,79 zł.

Pozwana złożyła również pozew wzajemny o zapłatę kwoty 1.129,79 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 19 sierpnia 2010 r., wyjaśniając, że dochodzi opisanej powyżej wierzytelności z umowy ubezpieczenia autocasco.

W odpowiedzi na sprzeciw oraz pozew wzajemny strona powodowa-pozwana wzajemna ograniczyła się do stwierdzenia, że jej roszczenie jest uzasadnione, skoro druga rata składki nie została opłacona.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 30 grudnia 2009 r. pozwana-powódka wzajemna I. P. zawarła ze stroną powodową-pozwaną wzajemnie Towarzystwem (...) S.A. w W. umowę ubezpieczenia autocasco samochodu osobowego M. (...). Zgodnie z umową, pozwana-powódka wzajemna była zobowiązana do zapłaty składki ubezpieczeniowej w wysokości 1.826 zł, płatnej w dwóch ratach. Termin zapłaty pierwszej raty w wysokości 1.096 zł ustalono na 30 grudnia 2009 r., zaś termin zapłaty drugiej raty w wysokości 730 zł ustalono na 30 czerwca 2010 r.

(dowód: polisa, k. 6.)

Zgodnie z Ogólnymi Warunkami Ubezpieczenia Autocasco obowiązującymi u strony powodowej-pozwanej wzajemnie, w wypadku szkody częściowej odszkodowanie miało być określone bez podatku od towarów i usług.

(bezsporne)

W dniu 2 lipca 2010 r. tytułem odszkodowania z umowy ubezpieczenia autocasco strona powodowa-pozwana wzajemnie przyznała pozwanej-powódce wzajemnej kwotę 809,65 zł za szkodą powstałą w dniu 23 czerwca 2010 r. oraz kwotę 1.864,36 zł za szkodę powstałą w dniu 26 czerwca 2010 r.

(dowód: pisma strony powodowej-pozwanej wzajemnie z 2 lipca 2010 r., k. 38-41.)

W dniu 17 sierpnia 2010 r. strona powodowa-pozwana wzajemnie przyznała zaś pozwanej-powódce wzajemnej kwotę 2.238,12 zł tytułem odszkodowania z umowy ubezpieczenia autocasco za szkodą powstałą w dniu 27 lipca 2010 r., zaznaczając, że odszkodowanie zostało wypłacone w kwocie netto.

(dowód: pismo strony powodowej-pozwanej wzajemnie z 17 sierpnia 2010 r., k. 36-37.)

Pismami z dnia 19 sierpnia i 8 września 2010 r. strona powodowa-pozwana wzajemnie informowała pozwaną-powódkę wzajemną, że decyzja o wysokości przyznanego odszkodowania nie podlega zmianie, powołując się przy tym na treść Ogólnych Warunków Ubezpieczenia Autocasco, przewidujących, że w wypadku szkody częściowej odszkodowanie miało być określone bez podatku od towarów i usług.

(dowód: pisma strony powodowej-pozwanej wzajemnie z 19 sierpnia i 8 września 2010 r., k. 46-47.)

Pozwana-powódka wzajemna do tej pory nie zapłaciła drugiej raty składki ubezpieczeniowej.

(bezsporne)

Oddaleniu podlegały wnioski o dopuszczenie dowodów z akt innej sprawy cywilnej toczącej się między tymi samymi stronami oraz postanowienia o umorzeniu postępowania w tamtej sprawie, albowiem dotyczyły okoliczności nieistotnych dla rozstrzygnięcia (art. 227 k.p.c.). Wniosek o dopuszczenie dowodu z akt był przy tym niedopuszczalny, gdyż przedmiotem dowodu mogą być jedynie poszczególne dokumenty zawarte w aktach, jak protokoły przesłuchań świadków, biegłych, oskarżonych, opinie biegłych, itp. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 1967 r., II PR 155/67, LEX nr 6258).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo główne zasługuje na uwzględnienie jedynie w pewnej części.

W pierwszej kolejności stwierdzić należy, że pozbawiony jakiegokolwiek znaczenia była zarzut, że strona powodowa wniosła wcześniej pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym, a po złożeniu przez pozwaną sprzeciwu od wydanego nakazu zapłaty postępowanie zostało umorzone. Postanowienie o umorzeniu postępowania ma bowiem charakter formalny i nie jest orzeczeniem, z którym związana jest tzw. powaga rzeczy osądzonej. W szczególności nie było więc podstaw do odrzucenia pozwu na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.

Nie budzi wątpliwości to, że pozwana-powódka wzajemna zawarła ze stroną powodową-pozwaną wzajemnie umowę ubezpieczenia majątkowego, a zatem była zobowiązana do uiszczenia składki ubezpieczeniowej (art. 805 § 1 k.c.).

Na uwzględnienie co do zasady zasługiwał natomiast podniesiony przez pozwaną-powódkę wzajemną zarzut potrącenia. Uznać przy tym należało, że zgłoszenie tego zarzutu było połączone z materialnoprawną czynnością złożenia oświadczenia o potrąceniu, albowiem pozwana-powódka wzajemna nie wykazała, aby takie oświadczenie złożyła wcześniej. Z chwilą dojścia tego oświadczenia do adresata, czyli z momentem doręczenia stronie powodowej-pozwanej wzajemnie odpisu sprzeciwu zawierającego zarzut potrącenia, zostało zaś ono – zgodnie z wymaganiami z art. 499 k.c. - faktycznie złożone drugiej stronie.

W ocenie Sądu zarzut potrącenia okazał się uzasadniony, albowiem wierzytelność przedstawiona przez pozwaną-powódkę wzajemną do potrącenia faktycznie istniała. Strona powodowa-pozwana wzajemnie bezpodstawnie odmówiła bowiem wypłaty części świadczeń, które przysługiwały z umowy ubezpieczenia autocasco wobec zaistnienia przewidzianego w umowie wypadku, każdorazowo pomniejszając wysokość odszkodowania o wartość podatku od towarów i usług (VAT). Zgodzić się należy ze stwierdzeniem, że zawarte w ogólnych warunkach ubezpieczenia zastrzeżenie pozwalające na tego rodzaju zmniejszenie świadczenia przysługującego ubezpieczonemu stanowiło niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. (por. wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 23 października 2006 r., XVII Amc 147/05, (...)). Niedopuszczalne byłoby przy tym umowne postanowienie przewidujące, że uwzględnienie podatku VAT w wypłaconym odszkodowaniu jest uzależnione od udokumentowania naprawy pojazdu (por. wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 10 czerwca 2008 r., XVII Amc 300/07, (...)). W orzecznictwie ugruntowane jest bowiem stanowisko, że odszkodowanie za szkodę poniesioną w wyniku uszkodzenia pojazdu mechanicznego, należące do poszkodowanego nie będącego podatnikiem podatku VAT, ustalone według cen części zamiennych i usług koniecznych do wykonania naprawy pojazdu, obejmuje mieszczący się w tych cenach podatek VAT (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2001 r., III CZP 68/01, OSNC 2002/6/74). Nie ma przy tym żadnego znaczenia, jakim kosztem poszkodowany faktycznie dokonał naprawy rzeczy i czy w ogóle to uczynił albo zamierza uczynić

(tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powołanej uchwały z dnia 15 listopada 2001 r., a także w uzasadnieniu wyroku z dnia 27 czerwca 1988 r., I CR 151/88, LEX nr 8894).

Pozwana-powódka wzajemna błędnie natomiast ustaliła wysokość należnego jej świadczenia. Przyjmując bowiem, że stawka podatku VAT w chwili powstania szkody, czyli w 2010 r., wynosiła 22 %, strona powodowa-pozwana wzajemnie powinna była wypłacić dalszą kwotę 1.080,67 zł (22 % z łącznej kwoty 4.912,13 zł), a nie kwotę 1.129,79 zł, która została ustalona przy uwzględnieniu stawki VAT wynoszącej 23 %. Wyższa stawka podatku VAT zaczęła obowiązywać zaś dopiero od stycznia 2011 r. (art. 146a ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług).

Zauważyć należy, że skutek w postaci wzajemnego umorzenia się wierzytelności do wysokości wierzytelności niższej (art. 498 § 2 k.c.) nastąpił jednak z mocą wsteczną, tj. w chwili kiedy potrącenie stało się możliwe (art. 499 k.c.). Dzięki wskazanej retroaktywności oświadczenie o potrąceniu spowodowało zatem nie tylko umorzenie wzajemnych wierzytelności, ale także wyeliminowało następstwa upływu czasu, przede wszystkim w zakresie skutków opóźnienia w spełnieniu świadczenia przez pozwaną-powódkę wzajemną. Pozwana-powódka wzajemna zobowiązana jest zatem do zapłaty na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. odsetek za opóźnienie w zapłacie drugiej raty składki ubezpieczeniowej tylko do dnia, w którym możliwe było złożenie przez nią oświadczenia o potrąceniu wierzytelności o zapłatę świadczeń z umowy ubezpieczenia auto-casco. W ocenie Sądu chwilą tą była data podjęcia przez stronę powodową-pozwaną decyzji o wysokości należnych pozwanej-powódce wzajemnej odszkodowań. W wypadku kwoty 588,28 zł (równowartości podatku od VAT od kwoty 1.864,36 zł i 809,65 zł) był to dzień 2 lipca 2010 r., zaś w wypadku pozostałej kwoty 141,72 zł (równowartości podatku VAT od kwoty 2.238,12 zł po uwzględnieniu, że wierzytelności podlegały umorzeniu do wysokości wierzytelności niższej) był to dzień 17 sierpnia 2010 r.

Mając na względzie powyższe, Sąd uwzględnił powództwo główne w zakresie odsetek ustawowych obliczonych od kwoty 730 zł za okres od dnia 1 lipca 2010 r. do dnia 2 lipca 2010 r., zaś w zakresie odsetek ustawowych obliczonych od pozostałej kwoty 141,72 zł za okres od dnia 3 lipca 2010 r. do dnia 17 sierpnia 2010 r.

Powództwo wzajemne zasługiwało na uwzględnienie, ale jedynie w części, pomimo że co do zasady pozwana-powódka wzajemna słusznie podniosła, iż strona przeciwna zobowiązana była do zapłaty na jej rzecz brakującej sumy z tytułu świadczeń z umowy ubezpieczeniowej, odpowiadającej wartości podatku VAT niesłusznie odjętej od kwoty ustalonego odszkodowania. Jak już Sąd wyjaśnił pozwanej-powódce wzajemnej należała się jedynie kwota 1.080,67 zł. Wskutek złożonego oświadczenia o potrąceniu wierzytelność ta wygasła zaś w zakresie kwoty 730 zł, a zatem do zapłaty pozostała kwota 350,67 zł i tylko w takiej części powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z żądaniem pozwu wzajemnego, Sąd zasądził na rzecz pozwanej-powódki wzajemnej należne jej na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. odsetki ustawowe za opóźnienie w zapłacie powyższej kwoty za okres od wskazanej przez nią daty, tj. od dnia 19 sierpnia 2010 r. Skoro bowiem w dniu 17 sierpnia 2010 r. strona powodowa-pozwana wzajemnie podjęła ostatnią z decyzji w przedmiocie wypłaty świadczeń z umowy ubezpieczenia, to uznać należało, iż od dnia następnego pozostawała już w opóźnieniu w zapłacie świadczenia, którego spełnienia niesłusznie odmówiła.

Mając na względzie powyższe, na podstawie powołanych przepisów Sąd orzekł jak w punktach od I do IV sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., biorąc pod uwagę, że żądania każdej ze stron procesu podlegały jedynie częściowemu uwzględnieniu. Sąd miał przy tym na względzie, że pozwana-powódka wzajemna, która wygrała w znacznie większym zakresie niż strona powodowa-pozwana wzajemnie, poniosła też wielokrotnie niższe koszty od strony przeciwnej. Koszty poniesione przez pozwaną-powódkę wzajemną ograniczyły się bowiem do opłaty od pozwu wzajemnego w wysokości 30 zł, zaś koszty strony powodowej-pozwanej wzajemnie obejmowały opłatę od pozwu w kwocie 30 zł, koszty zastępstwa procesowego przez radcę prawnego w kwocie 180 zł oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.